

ZORAN S. STOJANOVIĆ

PUCANJ U PRIŠTINI

Prvi roman u serijalu *Srpske veze inspektora Jejsa*

Čarobna
knjiga

SADRŽAJ

1. Istok, Kosovo	7
<i>Dekompozicija</i>	
2. Zagreb, Hrvatska	58
<i>Mart</i>	
3. Vadse, Norveška	62
<i>Mart</i>	
4. Beograd, Srbija	85
<i>Predizborna tišina</i>	
5. Priština, Kosovo	91
<i>Istok</i>	
6. Dubrovnik, Hrvatska	132
<i>Interpol</i>	
7. London, Eseks	161
<i>Arčibald Pejn</i>	
8. Kansas, Salina	172
<i>Ranč</i>	
9. London, UK	201
<i>Žuto blato</i>	

10. Novi Pazar, Srbija	225
<i>KVM</i>	
11. London, UK	230
<i>Crna ruka</i>	
12. Priština, Kosovo	241
<i>Povratak i ubistvo</i>	
13. London, UK	264
<i>Berza i jezero Fanjano</i>	
14. Priština, London, Salina	286
<i>Fokusiranje</i>	
15. Priština, London, Kosovska Mitrovica	302
<i>Ubrzanje – valter PP ultra</i>	
16. Kopnena zona bezbednosti, Rudnica, Novi Pazar, London	331
<i>Ubrzanje – noć između ponedeljka i utorka</i>	
17. Priština, Kosovo	348
<i>Ubrzanje – utorak</i>	
18. Trepča, sever Kosova	387
<i>Početak raspleta</i>	
19. Priština, kraj	413
<i>Tama</i>	

1.

ISTOK, KOSOVO

Dekompozicija

Zahvaljujući samovarenju, leš je kratkotrajan higijenski problem. Biohemijsko-bakterijska deponija odmah počinje vredno da radi, potpomognuta gladnim insektima. Bezumna trojna koalicija počinje da vari sve na šta na svom rušilačkom putu naiđe.

Dekompozicija nekadašnje ljudsko biće svodi na kostur. U toj je igri rezultat uvek isti, nema neizvesnosti ni izuzetaka. Nekadašnja osoba sa imenom i prezimenom naposljetku postaje hrpa neorganskog materijala, pretežno kalcijuma, organizovanog u oko 205 do 208 kostiju, krtih, suvih i lako lomljivih. Veoma stare kosti toliko su trošne da ih i slaba sila pretvara u prah. Forenzičke opservacije iz Biblije, nema sumnje, tačne su: *zemlja zemlji, pepeo pepelu, prah prahu...*

Ciklus je zatvoren na najbolji mogući način. Jeftino i ekonomično. Isti oni procesi koji održavaju život, kada dođe vreme, okreću se prema unutra i počinju asanaciju i uklanjanje smeća; pedantna autohigijena za sobom ostavlja beličast, sterilan kostur.

Tako je očigledno bilo i sa ostacima nađenim na dnu masovne grobnice u okolini Istoka, varošice koja se, uprkos svom imenu, nalazi na zapadu Pokrajine.

Stisnuto podno Mokre gore, ozbiljne planine s najvišim vrhom od preko 2.000 metara, mestašce ni po čemu nije osobito. Ni masovna grobnica nije bila osobita, a ni previše masovna – makar

po balkanskim standardima. Na dnu blatnjave rupe ležali su ostaci samo tri osobe. Godinama stari. Samo je nešto izgledalo novo. Nešto svetlucavo ispod iskeženih lobanja. Kad su kosturi iščupani iz žitkog blata i raspoređeni na šatorska krila, i kad se jasno videlo šta je to svetlucalo na dnu jame smrti, kapetan Arvid Bake sočno je opsovao. Skinuo je plavu beretku policije UNMIK-a i počeo da češe svoju plavu norvešku glavu. Ovo mu stvarno nije trebalo sada, na samom kraju mandata. Za nekoliko minuta imao je u rukama oprane i osušene identifikacione pločice američke vojske. Šest komada. Po dva na svakom lancu. Informacije na njima bile su lako čitljive:

Glavna pločica	Glavna pločica	Glavna pločica
Mičel, Dejvid M. S 0075922	Donovan, Bil H. PH 01533317	Rajli, Bendžamin K. K 45970639
Dodatna pločica	Dodatna pločica	Dodatna pločica
A (-), Rh (+)	A (-), Rh (-)	O (-), Rh (+) NO PENICILLIN

„Više ne moraš da se bojiš alergije”, promrmljao je Bake premećući Rajlijevu pločicu pre nego što ih je sve spakovao u džep.

„Gospodine?“, oglasio se Petrit Kuči, prevodilac UNMIK-a.

Umesto odgovora, usledila je komanda.

„Gotovo! Polazimo nazad. Lokalci preuzimaju obezbeđenje mesta”, odjeknuo je Bakeov glas. Čovek se potom okrenuo i, ne čekajući nikoga, seo u belu *tojotu kruzera*. Pokret je usledio pet minuta iza toga.

Moćni terenci halapljivo su gutali asfalt grabeći prema istoku. Negde oko Skenderaja, nekadašnje Srbice, Petrit Kuči ponovo je progovorio.

„Kapetane, hoćemo li da obavestimo Amerikance?”

Arvid Bake se napravio da nije čuo pitanje svog prevodioca, što ga nije sprečilo da još jednom opsuje u trenutku kad su prohujali kroz Glogovac. Znao je da Kuči ne zna norveški i to je obilato koristio. Ipak je odgovorio tom ljubaznom čoveku, ali tek kad su prošli Kosovo Polje, na samom kraju putovanja.

„Naravno.”

Do prispeća u štab, u vozilu se čulo samo brujanje četvorolitarskog agregata.

Glavni štab UNMIK-a u Prištini nalazi se u Industrijskoj zoni, stisnutoj između glavnog grada Kosmeta i Kosova Polja. Nepun kilometar nakon ukrštanja Auto-puta Ibrahima Rugove i Ulice Majke Tereze skreće se levo i ulazi na teritoriju Ujedinjenih nacija. Kompleks liči na modernu fabriku. Samo se vozni park ne uklapa – bele boje, čisti i uredno poređani tenkovi i oklopni transporteri s montiranim mitraljezima kalibra 0.5.

Tri blatnjava terenca zaustavila su se uz blistava borbena vozila.

„Nema istovarivanja kostura”, rekao je Bake i krupnim koracima požurio prema ulazu u štab. Naglo je zastao i vratio se.

„Gospodine Kuči, o ovome nikome ni reči”, rekao je, „službena tajna. Je li jasno?”

„Naravno, kapetane”, odvratio je Albanac ozbiljno.

Daga Nislanda je od penzije delilo manje od godinu dana. Komandovanje policijom UNMIK-a bilo je kruna njegove karijere. Bio je zadovoljan tim poslom, ali i činjenicom da mu mandat ističe za manje od četiri meseca. Kad je Bake grunuo na vrata, pukovnik Nisland je zalivao svoje pomalo snuždene biljke u saksijama na prozorskoj dasci. Trgao se, prolio malo vode na pod

i ljutito pogledao u pridošlicu. Široko lice, uokvireno čekinjastom kosom i ukrašeno brkovima kao u morža, razvuklo se u osmeh kad je ugledao svog podređenog. Ipak je zarežao:

„Vi severnjaci stvarno ne patite od finih manira, a? Kako tako ulaziš? Ako već nemaš obzira prema meni, sažali se na ove jadne biljke.”

„Ja mislim, šefe, da njima ne prija boravak u ovoj militarnoj sredini. Grubi ljudi, oružje, nadrkane starešine...”, ozbiljno je rekao Bake i sručio se u stolicu ispred radnog stola svog zapovednika.

Nisland se grohotom nasmejao, a onda ostavio kanticu i seo za sto, prekoputa kapetana Bakea.

„Šta ste našli? Neke Amerikance, navodno? Hoćeš li da popiješ nešto?”

„Bogami, izgleda da jesu Amerikanci. Šta imaš?”

„Viski. Kanadski, jebiga. I neku votku, ne znam odakle je. I neku srpsku rakiju. Navodno je od šljiva. Hoćeš li nju da probaš?”

„Neka. Neću ništa. Kasnije, možda.”

„Kako hoćeš. Ja, bogami, hoću, vreme mi je”, kazao je Nisland i iz fioke izvadio flašu sa žućkastom tečnošću. „Otkud znaš da su Amerikanci?”

„Pa i ne znam zasigurno”, uzvratio je Bake i bacio na sto kesice sa psećim lirama¹. „Evo ti, vidi, pa sam reci.”

Pukovnik je prvo potegao iz boce, stresao se i zagroktao. Onda je neko vreme gledao u kesice, kao da razmišlja da li da ih dodirne ili ne. Najzad, uzeo ih je i dugo ih proučavao. Kad je progovorio, bio je smrtno ozbiljan.

„Izgedaju mi verodostojno. Šta misliš?”

„Ništa.”

„Baš ti hvala. Dalje?”

¹ *Dog tags* (engl.) – „pseće lire”; američki žargon za vojne identifikacione pločice koje se nose oko vrata.

„Zrna”, reče Bake i pruži kesu Nislandu.

Ukupno sedamnaest komada. Tamni komadi, deformisani, oštećeni i bez sjaja.

„I ovo ste našli u jami.”

„Da. Ispod kostura, u zemlji. Pretpostavljam da su to zrna kojima su pobijeni, mada je to nemoguće dokazati. Kako su tela trulila i na kraju ostala bez imalo mekih tkiva, zrna su se jednostavno našla u zemlji oko leševa i ispod njih.”

„Tja... ko bi ga znao. Zvuči logično. Ništa drugo?”

„Ništa.”

„Nikakvi drugi predmeti? Oružje, lične stvari, dokumenta, nešto od onih drangulija koje vojnici nose sa sobom, a?”

Umesto odgovora, Bake je uzdahnuo.

„Daj da probam tu tvoju rakiju”, rekao je najzad, a onda sam uzeo flašu i otpio iz nje. Stresao se i zarežao.

„A? Kako ti se sviđa?”

„Užas!”, promuklo je zastenjao.

„Ništa ti ne znaš”, uzvratilo je Nisland i svoje reči potkrepio novim gutljajem. „Gde su kosturi?”

„U autu. Nisam ih istovario.”

„Aha! Rado bi da ih se rešiš, čini mi se.”

„Naravno. Nema smisla da mi išta počinjemo. Ja odavde odlazim za sedam dana. Uostalom, ovo je posao za Euleks, ili možda za Amerikance. Jebiga, njihovi su ljudi.”

„A i za par dana stiže Inge”, nasmešio se Nisland.

„Nema ovo veze s njom. Ovo je pitanje nadležnosti. Zašto ne Euleks?”

„Euleks je do guše u poslu. Rade na osnivanju suda za OVK. I na sve to još i ovaj voz što je krenuo iz Beograda.”

„Kakav voz?”

„Ma bez veze. Po svemu sudeći, neka srpska provokacija. Poslali su iz Beograda voz oslikan verskim motivima. Znaš... sveci, freske. Ovi ovde se uzbunili kao da se kakva armija ustremila ka jugu. Opšta mobilizacija gore, na severu. Navodno su i prugu minirali.”

Bake je iskusio lak grč pod rebrima. *Ne valja*, pomislio je.

„Ne valja”, rekao je pukovnik, „mada mi se čini da će to ipak biti bura u čaši vode. Elem, Euleks je zbog te situacije gore poslao skoro sve ljudstvo.”

Bake je neko vreme razmišljao, ali nije uspeo ništa da smisli. Uzdahnuo je.

„Kako smo se uopšte i našli u ovome? Mislim, ko nam se to obratio i javio za grobnicu? Ništa mi jutros nisi rekao kad si me pozvao.”

„Nama su javili naši iz ispostave u Mitrovici, a njima lokalci iz Istoka.”

„Tamo, na licu mesta, nisam uspeo da nađem osobu koja je otkrila leševe. Svi sležu ramenima. Nisu valjda kosturi sami izašli i prijavili se.”

„U stvari, baš je tako bilo, Ari!”, razveselio se pukovnik. „Posle kiša u protekla dva dana, neka reka gore, oko Istoka, nabujala je i erodirala deo obale. U stvari, kako sam obavešten, odlomila je poveći komad obale i...”

„Jeste”, upade Bake, „to sam video i jasno mi je da je bujica otkrila grobnicu, ali nisam uspeo da saznam ko je prvi ugledao kosture. A baš bih to voleo da znam... u stvari, to ću morati da saznam.”

„Zbog čega tačno?”

„Pa maločas si me pitao jesmo li našli još nešto uz kosture. Nismo. Ali, evo, pade mi na pamet da je možda neko drugi, neko ko je otkrio kosturnicu, *počistio* teren pre nego što smo stigli.”

„Shvatam”, klimnuo je Nisland, pa odmah i odmahnuo glavom, „ali ne verujem... Koliko je meni u znanju, neka deca su ugledala

čizmu kako viri iz zemlje. Kad su videli da su u čizmi kosti, odmah su vrišteći alarmirali odrasle.”

Bake je ćutke klimao glavom. Onda je odlučio. Mašio se rukom i iz pukovnikove flaše potegao još jedan gutljaj *užasa*. Okrepljen, rekao je svom zemljaku:

„Dag, stvarno mislim da u ovo ne bi trebalo da se upuštamo. Nije korektno, nije profesionalno. Može se ispostaviti da je ovo veliki slučaj. Nešto kao s braćom Bitići.² A mi smo ovde još samo par dana. Glupo je da započinjemo, zar ne?”

„Gde se seti Bitićija, Ari? Jesi li uočio neke sličnosti?“, trže se Nisland.

„Pa i ne”, iznenadio se Bake reakcijom svog pretpostavljenog, „nisu im ruke bile vezane pozadi, a nisu imali ni poveze preko očiju. Ali, kao i braća Bitići, na lobanjama imaju rupe, pozadi, na potiljku.”

„Egzekucija?”

„Možda. Pre bih rekao – verifikacija. Pobijeni su rafalom, a onda potvrđeni s po jednim zrnom u potiljak. Imaš tu gomilu zrna.”

„Kalašnjikov, rekao bih.”

„I meni se čini”, saglasio se Bake. „Osim ta tri malo veća. Ta koja su najviše deformisana. Rekao bih da su devetomilimetarska... Hej, pustimo sad detalje. Rekoh da ne bi bilo profesionalno da započnemo istragu i da je onda ostavimo za par dana. Reci?”

² Braća Ilija, Mehmet i Agron Bitići, američki državljani albanskog porekla, došli su na Kosovo i pridružili se tzv. Atlantskoj brigadi OVK. Po svemu sudeći, nisu učestvovali ni u kakvim borbenim dejstvima, jer je rat već bio završen. Uhapšeni su 26. juna 1999. tokom ilegalnog prelaska administrativne linije sa Srbijom, zajedno s dve romske porodice, kojima su pomagali da se sklone od nasilja na jugu. Prekršajno su osuđeni u Prokuplju na dve nedelje zatvora, zbog ilegalnog ulaska u zemlju; nisu imali vize. Pušteni su nekoliko dana ranije, a potom odvedeni od strane neidentifikovanih pripadnika MUP-a Srbije. Nađeni su u masovnoj grobnici u Petrovom Selu, blizu policijskog poligona, s povezom preko očiju, s rukama vezanim žicom na leđima i s ranama na potiljku. Slučaj još nije dobio pravni epilog.

„Amerikance ćemo da obavestimo. To nije sporno. Moramo, naposljetku. Ali mi ovde govorimo o prepuštanju istrage, Ari! To je nešto sasvim drugo. Ovo je naša nadležnost. Amerikanci nisu vlast na Kosovu. Mi smo.”

„Mi smo vlast”, ponovio je Bake i nasmejao se.

„Zaveži”, odvratio je pukovnik manje-više mirno i otpio još jedan gutljaj. Potom je neko vreme gledao kapetana pred sobom i mislio.

„Tebi je, Ari, ovo drugi mandat u Prištini, je li tako?”

„Jeste.”

„Ne želiš i treći?”

„Nikako.”

„I Ingrid ti dolazi za koji dan?”

„Za četiri dana.”

„I ženiš se za koliko...?”

„Zakazali smo venčanje za 26. februar. Nedelja.”

Još jedan gutljaj i još jedno ćutanje. Onda uzdah i odmahivanje glavom.

„U redu... nek ti bude. Obavesti Amerikance i pošalji im zahtev za preuzimanje istrage. Ali ne KFOR-u, idi direktno. Je li jasno?”

„Jasno, šefe, jasno. Ljubim te.”

„Marš, vucibatino!”

„Razumem, gospodine pukovniče! Evo, letim”, uzvratilo je Bake, zgrabio kese s pukovnikovog stola i izašao.

Zapovednik policije UNMIK-a ostao je nepomičan. Ovo ne valja. Ovo ne može da bude mali slučaj. Već se uveliko smrklo kad se konačno pomerio i ustao. Flaša sa srpskim otrovom odavno je bila ispražnjena.

I Bake je svoj dan privodio kraju. Ceo je sat proveo na telefonu, probijajući se kroz razne instance američke armijske birokratije; potom je potrošio još jedan sat šaljući formalni zahtev i mejlove

s dodatnim informacijama. Naposletku je sve kompletirao. Dogovorio je primopredaju za sutra u 10.00.

U krevet se srušio pred ponoć. Pre nego što je zaspao, mislio je o Inge, kao i obično.

Gospođica Ingrid Heland! Dolazi da ga odvede odavde. Još malo pa će postati gospođa Ingrid Bake. Nasmešio se pre nego što je zaspao.

I cela baza UNMIK-a utonula je u san i polutamu. U obezbeđenom hangaru mirovala su i tri još blatnjava terenca. I u njima tri kostura u svojim crnim vrećama. Za njih se malo šta promenilo. I dalje su bili u mrklom mraku. Ali sutra idu na put.

Pozadi se nalazila visoka planina opasnog izgleda. Bilo je godina u kojima se sneg na njenom trouglastom vrhu nije otapao. Mračne i okomite litice nastavljale su se na valovit, brežuljkast teren pokriven zelenom sočnom travom i raznovrsnim poljskim cvećem. Bio je to dom raznovrsnom biljnom svetu i sitnijim i krupnijim životinjama. Eonima su živeli nepromenjeno i srećno, jedni uz druge. Jeli su se međusobno, naravno, ali samo onoliko koliko je to bilo neophodno. Bili su uvereni da je stabilna harmonija sigurna i nepromenljiva. Bili su u zabludi.

Jednog su se dana, iznenada i ko zna otkuda, pojavila bučna i smrdljiva čudovišta.

Svojim čeličnim zubima, oštrim sečivima, tvrdim tabanima i moćnim ručerdama, napala su brežuljkasti teren. Počela su da ga deru, seku, ljušte, premeštaju brda, popunjavaju doline, izravnavaju jedne nabore, prave druge, uklanjaju šume, pomeraju reke. Sitni i krupni stanovnici razbežali su se; pobegla bi i vegetacija da je mogla; moćna planina u pozadini bila je nemoćna. Čutke je i turbobno posmatrala šta se radi.

Proždiranje terena nije dugo trajalo. Svega nekoliko nedelja. Onda su čudovišta otišla i tišina se ponovo vratila u kraj. Za njima je ostao čir površine skoro četiri kvadratna kilometra, opasan bedemom od nabijene zemlje dugačkim četrnaest kilometara i visokim dva i po metra.

Rođen je Bondstil.

Pejzažni arhitekta – Vojska SAD.

Izvođač radova – 94. inženjersko-građevinski bataljon, 586. inženjerska četa za borbenu podršku i privatna KBR korporacija.

Nadzorni organ – Inženjerski korpus Vojske SAD.

Zadatak vojne baze – Istočna međunarodna udarna grupa i podrška KFOR-u.

Novi ekosistem zamenio je stari. Brzo su nikle brojne građevine, uglavnom niske i dugačke; delom iznad zemlje, delom ispod nje, okružene jarbolima, tornjevima i dugačkim betonskim površinama za sletanje nekih novih ptica. Novi su bili i stanovnici ekosistema Bondstil; obučeni u šarenu odeću, pokriveni ACH kacigama izrađenim od kevlara i tvarona, sa audio-vizuelnim modulima u prednjem delu i uređajima za noćno gledanje na čelu. Ispostavilo se da je to jedna vesela družina, prijateljska i saosećajna. Veoma brzo, postali su omiljeni u kraju; stanovnici Lipljana, Gnjilana i posebno Uroševca držali su ih za dobre susede.

Kapetanu Arvidu Bakeu trebalo je oko pedeset minuta da iz Prištine stigne do Bondstila. Nikad ranije nije bio na tom mestu i nije znao proceduru ulaska i kretanja kroz bazu. Ništa zato, ljubazno osoblje postaraće se za sve. Na rampi, nakon što se predstavio, ostavljen je da sedi u vozilu dok je dežurni narednik proveravao ono što je trebalo da se proveriti. Da Bakeu ne bude dosadno, postarala su se dva člana velike porodice iz baze s jurišnim puškama HK 417 u rukama. Jedan s jedne, drugi s druge strane malog konvoja. Skoro deset minuta proteklo je u ugodnom

čekanju. Naposljetku, narednik se nije ni pojavio; pojavio se džip s dvojicom vojnika i parkirao se ispred Bakeovog vozila.

„Pratite vozilo ispred vas, gospodine”, rekao je vojnik levo i pokazao prstom na pridošlice za svaki slučaj.

Tako su i uradili. Prvo su išli pravo, onda dva puta nalevo. Njihov cilj bila je zgrada komande baze. Isto prizemna, nešto veća od ostalih i najplešja u kraju.

U maloj prostoriji u prednjem delu objekta sačekao ih je dežurni podoficir; pozdravio ih je i zatim obavio kratak telefonski razgovor. Minut iza toga u prostoriju je ušao poručnik Bizli. Tako je pisalo na pločici na njegovoj uniformi.

„Kapetane Bake, dobar dan. Ja sam poručnik Bizli. Nadam se da ste dobro putovali”, rekao je mladić, a onda i nastavio, ne sačekavši odgovor. „Nažalost, oficir za bezbednost s kojim ste juče razgovarali nije danas na raspolaganju. Primiće vas potpukovnik Šerman, pomoćnik komandanta za pozadinu. Pođite za mnom, molim vas.”

Poručnik ga je odveo u prostoriju iza trećih vrata uzanog hodnika, koji je iz prijemne kancelarije vodio u dubinu zgrade. Tamo ga je najavio i predstavio.

Potpukovnik Zakari Šerman bio je impresivan u svakom pogledu. Visok skoro kao Bake, ali koščat i pljosnat; gipko se krećući, ostavljao je utisak opasnog čoveka. Uniforma mu je bila besprekorna i bez ijednog nabora, a lice smeđe i puno nabora; kad se nasmešio svom posetiocu, lice mu se pretvorilo u složenu šaru bora, useka i ožiljaka u svim mogućim pravcima. Ali bio je ljubazan i uglađen.

„Sedite, kapetane, molim vas. Jeste li za piće?”

„Ne, hvala, potpukovniče”, rekao je Bake.

„Obavešten sam da ste pronašli posmrtnu ostatku trojice američkih vojnika, kapetane. Oko njihovog identiteta nema dileme, zar ne?”

„Procenite i sami”, odvratio je Bake i na sto ispred Šermana stavio tri kesice.

To je bio trenutak u kojem se dogodilo nešto veoma čudno. Makar se Bakeu tako učinilo. Potpukovnik je uzeo kesice s metalnim pločicama, počeo da ih premeće po rukama, a onda se trgao – kao da ga je neko šljisnuo po licu. Bake je u tom trenutku poravnavao nabore na svojoj uniformi i samo je krajičkom oka registrovao munjevit trzaj Šermanove glave. *Pozna je ih*, pomislio je policajac, ili makar jednog od njih. Ali, opet, možda mu se samo pričinilo. Možda je čovek naprosto reagovao na to što svoje zemljake vidi u plastičnim kesicama. A možda se nije ni trgao. U svakom slučaju, njegov domaćin nije ništa rekao. Nastavio je da lista dokumentaciju koju mu je Bake priložio. Najviše se zadržao na kesi sa zrnima nađenim na lokalitetu.

„Kalašnjikov, rekao bih”, rekao je potpukovnik. „Osim ova tri što su potpuno deformisana. Kako se vama čini, kapetane?”

„I mi mislimo da je AK u pitanju. A za ta tri rekao bih da je možda devet milimetara.”

„Da...”, procedio je Amerikanac i nastavio da u tišini zuri preda se.

Biće da je prepoznao neku od onih pločica, pomislio je opet Bake.

Šerman se naposletku pokrenuo; potpisao je primopredaju materijala i jedan primerak dokumenta pružio čoveku UNMIK-a.

„Idemo da ih smestimo”, rekao je Šerman i ustao.

Bolnica u kampu Bondstil verovatno je najbolja bolnica na Kosovu. Opšteg je tipa i savršeno opremljena, pre svega za zbrinjavanje traume, ali i rad na ostaloj patologiji na vrhunskom je nivou. Ima i mrtvačnicu, naravno. Tri crne kese sa ostacima američkih vojnika smeštene su u rashladne komore mrtvačnice Bondstila, iako razloga za to nije bilo. Kostu su praktično bile oslobođene svih organskih materija.

Rastanak je protekao u obostranoj ćutnji. Salutirali su jedan drugom, Bake se utrpao u svoje vozilo i otišao. Domaćin je ostao i gledao za njim. Da je Bake mogao da nastavi sa osmatranjem, začudilo bi ga to što je Zakari Šerman ostao na istom mestu još skoro dva minuta. Pogled mu je bio fiksiran za ugao barake za koji je skrenuo policijski terenac.

Policajac je još neko vreme razmišljao o sastanku sa Amerikancem. Kad su prošli tablu koja je najavljivala skretanje za Lipljan, počeo je da misli na Inge; još šest dana.

Naredna su dva dana bila dosadna i duga. Srpski crkveni voz nije ušao na Kosovo, napetost je popustila. Tekući poslovi nisu bili zahtevni, kosovska policija sama je zbrinjavala sve što se pojavljivalo; učešće UNMIK-a nije bilo neophodno.

Njihovo učešće bilo je neophodno na beskonačnim sastancima. U sedištu KFOR-a prisustvovali su skupu posvećenom genezi nasilja. Nisu učestvovali u raspravi; policija se ne bavi dijagnostikom, nego terapijom nasilja.

Drugi sastanak, održan u sedištu Euleksa, bio je zanimljiviji. Osniva se sud za ratne zločine OVK, pa su privremene institucije počele s podelom uloga u budućim istragama. Jedni će se baviti zlostavljanjem civila, drugi kršenjem ratnog prava i zločinima protiv čovečnosti, a svi zajedno trgovinom ljudskim organima nakon izveštaja Dika Martija³.

Trećeg dana padala je kiša. Industrijska zona utonula je u gustu sivu maglu; ono što nije bilo sivo bilo je crno. Bake je bio bez

³Dick Marty (1945–) – švajcarski političar i bivši državni tužilac; angažovan od Saveta Evrope da istraži trgovinu ljudskim organima na Kosovu tokom konflikta devedesetih godina prošlog veka i kasnije.

ikakvih obaveza i dan je zapretio beskonačnom čamotinjom. Da ne bude tako, postarao se Bondstil. Njihov poziv u 10.11 bio je grom iz vedra neba.

„Kako? Kako nisu njihovi?!”, urlao je Bake na svog pretpostavljenog.

„Lepo, nisu njihovi. Proverili su. I traže da odeš po njih i vratiš ih ovamo”, mirno je rekao pukovnik Nisland.

„Lažu! Lažu, Dag! Lepo sam video da je onaj... Šerman prepoznao imena. A... Neće to moći baš tako!”

„Bogami, biće baš tako”, Nisland je i dalje bio miran. „I prestani da peniš. Pakuj se i idi po onu trojicu!”

„Ne pada mi na pamet! Ako oni misle...”

„Nema tebi šta da pada na pamet!”, sad je već i pukovnik urlao. „Nisam te ništa ni pitao. Sedaj u auto i pravac Bondstil!”

Pošto su još neko vreme urlali u duetu, Bake je seo u vozilo i s dvojicom policajaca krenuo ka jugu.

Zbog kiše, magle i neuobičajene gužve, putovanje je trajalo duže od jednog sata. Bake nijednog trenutka nije progovorio. Negde kod skretanja u visini Uroševca, pesnicom je tresnuo naslon nedužnog sedišta ispred sebe.

U Bondstilu, procedura je ostala ista. Rampa, narednik, dvojica s puškama, džip s dvojicom u njemu bez pušaka i vožnja između baraka. Jedina razlika bila je u konačnoj destinaciji. Nisu otišli u komandnu zgradu, nisu otišli ni u bolnicu, kako je Bake očekivao. Otišli su u nekakav hangar ili, bolje rečeno, u skladište. Unutra su ih sačekali ogromni drveni sanduci na paletama, bezbrojne kartonske kutije i džakovi, i dve osobe. Oniži tamnoputi muškarac, koji je Bakeu ličio na Južnoamerikanca, i punačka plavuša u uniformi, koja je Norvežaninu ličila... na učiteljicu iz Pensilvanije, na primer.

„Kapetane Bake, narednik Gomez”, predstavio se tamnoputi. „Dobro došli, gospodine, iako je povod žalostan, naravno.”